

A visszaélést bejelentő személyek védelme: a Bizottság új, uniós szintű szabályokat határoz meg

Brüsszel, 2018. április 23.

Az Európai Bizottság új jogszabályt javasol a visszaélést bejelentő személyek védelmének megerősítésére az EU-n belül.

 [EU protection for whistleblowers: Commission proposes new rules](#)

A közelmúltbeli botrányok, pl. a Dieselgate-botrány, a Luxleaks-kiszivárogtatások, a Panama-iratok vagy a Cambridge Analytica tevékenységével kapcsolatban napvilágra kerülő információk azt tanúsítják, hogy a visszaélést bejelentő személyek fontos szerepet játszhatnak a közérdeket károsító törvénytelen tevékenységek leleplezésében és így polgáraink és társadalmaink jólétében.

A mai javaslat, amely új uniós szintű szabályokat határoz meg, szavatolja az uniós jog megsértéséről beszámoló, visszaélést bejelentő személyek magas szintű védelmét. Az új jogszabály biztonságos csatornákat hoz létre a szervezeten belüli és a közigazgatási szervek felé tett bejelentések számára. Továbbá védelmet nyújt a visszaélést bejelentő személyeknek az elbocsátással, az alacsonyabb beosztásba sorolással és a megtorlás egyéb formáival szemben, valamint arra kötelezi a nemzeti hatóságokat, hogy tájékoztassák polgáraikat, és nyújtsanak képzéseket a közigazgatási szerveknek a visszaélést bejelentő személyek kezelésével kapcsolatban.

Frans **Timmermans** első alelnök így nyilatkozott: *„Számos közelmúltbeli botrány sohasem került volna napvilágra, ha bennfentes személyeknek nem lett volna bátorságuk ahhoz, hogy felemeljék a szavukat. Viszont akik megtették ezt, óriási kockázatot vállaltak. Tehát ha jobb védelmet nyújtunk a visszaélést bejelentő személyeknek, hatékonyabban deríthetjük fel és akadályozhatjuk meg az olyan közérdeket érő károkat, mint például a csalás, a korrupció, a társasági adó elkerülése, vagy az emberek egészségének és a környezetnek a károsítása. A helyes cselekedetért nem járhat büntetés. Ezenfelül a mai javaslatok az oknyomozó újságírók forrásaiként fellépő személyeket is védelemben részesítik, elősegítve a véleménynyilvánítás- és a sajtószabadság védelmének biztosítását Európában.”*

Věra **Jourová**, a jogérvényesülésért, a fogyasztópolitikáért és a nemek közötti esélyegyenlőségért felelős biztos hozzátette: *„A visszaélést bejelentő személyeket védő új szabályok fordulópontot jelentenek. A globalizált világban komoly kísértést jelent, hogy a törvényes kereteket átlépve törekedjenek a lehető legnagyobb nyereség elérésére, ezért támogatnunk kell azokat, akik készek kockázatot vállalni azért, hogy leleplezzék az uniós jog súlyos megsértésének eseteit. Tartozunk ezzel a becsületes európaiaknak.”*

A visszaélést bejelentő személyek elősegíthetik az uniós joggal való visszaélések felderítését, kivizsgálását és szankcionálását. Fontos szerepet játszanak abban is, hogy az újságírók és a szabad sajtó betölthesse alapvető szerepét demokráciáinkban. Ezért a visszaélést bejelentő személyeknek megfelelő védelmet kell kapniuk a megfélemlítéssel és/vagy a megtorlással szemben. Nem szabad, hogy az illegális tevékenységekre fényt derítő polgárok büntetést kapjanak tevékenységük következtében. A valóságban azonban sokuk az állásával, hírnevével vagy akár az egészségével fizet a kiállításáért: a visszaéléseket bejelentő munkavállalók 36%-át éri megtorlás (2016. évi globális üzleti etikai [felmérés](#)). A visszaélést bejelentő személyek védelme elősegíti továbbá a véleménynyilvánítás és a sajtó szabadságának megóvását, és alapvető fontosságú az európai jogállamiság és demokrácia védelme szempontjából.

Az uniós jogot érintő jogsértések széles körével kapcsolatos védelem

A mai javaslat uniós szintű védelmet nyújt az uniós jog alábbi területeken történő megsértésével kapcsolatos bejelentések esetén: közbeszerzés; pénzügyi szolgáltatások, pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem; termékbiztonság; közlekedésbiztonság; környezetvédelem; nukleáris biztonság; élelmiszer- és takarmánybiztonság, állategészségügy és -jólét; közegészségügy; fogyasztóvédelem; a magánélet védelme, adatvédelem, valamint hálózatbiztonság és az információs rendszerek biztonsága. Alkalmazni kell továbbá az uniós versenyszabályok megsértésére és a társasági adózási szabályok megsértésére és az azokkal való visszaélésre, valamint az EU pénzügyi érdekeinek károsítására. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy lépjenek túl ezeken a minimumszabályokon, és ugyanezen elvek alapján hozzanak létre a visszaélést bejelentő személy védelmére vonatkozó átfogó kereteket.

Egyértelmű mechanizmusok és a munkáltatók kötelezettségei

Minden 50 munkavállalónál több személyt foglalkoztató vagy 10 millió eurót meghaladó éves árbevétellel rendelkező vállalkozásnak belső eljárást kell kialakítania a visszaélést bejelentő személyek bejelentéseinek kezelésére. Az új jogszabály minden központi és regionális közigazgatásra, valamint minden 10 000 lakosnál nagyobb település önkormányzatára kiterjed.

A létrehozandó védelmi mechanizmusok az alábbiakra terjednek ki:

- **Világos bejelentési csatornák** a szervezeteken belül és azokon kívül, a titoktartás biztosítása mellett;
- **Az alábbi három pillérből álló bejelentési rendszer:**
  - Belső bejelentési csatornák;
  - Bejelentés az illetékes hatóságoknak – ha a belső bejelentési csatornák nem működnek, vagy észszerűen nem várható, hogy működjenek (pl. amennyiben a belső csatornák gátolhatnák a felelős hatóságok vizsgálati intézkedéseinek eredményességét);
  - Nyilvános/média bejelentések – ha a más csatornákon tett bejelentést követően nem hoztak megfelelő intézkedést, vagy a közérdeket érintő közvetlen és egyértelmű veszély fennállása vagy visszafordíthatatlan károsodás veszélye esetén;
- **Visszajelzési kötelezettségek a hatóságok és a vállalkozások számára**, amelyeknek a belső bejelentési csatornák esetében 3 hónapon belül választ kell adniuk a visszaélést bejelentő személyek bejelentéseire, és nyomon kell követniük azokat;
- **A megtorlás megakadályozása és hatékony védelem:** a megtorlás valamennyi formája tilos és büntetendő. Ha megtorlás éri a visszaélést bejelentő személyeket, ingyenes tanácsadást és megfelelő jogorvoslatokat kell kapniuk (például a munkahelyi zaklatás megszüntetésére vagy az elbocsátás megakadályozására irányuló intézkedések). Ilyen esetekben megfordul a bizonyítási teher, így az adott személynek vagy szervezetnek kell bizonyítania, hogy nem megtorlásul lépnek fel a visszaélést bejelentő személlyel szemben); A visszaélést bejelentő személyek a bírósági eljárások során is védelmet kapnak, például mentesülnek az információk közzétételének kötelezettsége alól.

Hatékony biztosítékok

A javaslat védi a felelős közérdekű bejelentéseket, amelyek valóban a közérdek megóvására irányulnak. Ezért biztosítékokat tartalmaz a rosszindulatú vagy visszaélésszerű bejelentések visszaszorítása és a jó hírnevet érő indokolatlan károk megelőzése érdekében. A visszaélést bejelentő személyek bejelentése által érintett személyeket teljes mértékben megilleti az ártatlanság védelme, a hatékony jogorvoslatához való jog, a tisztességes eljárás és a védelemhez való jog.

Háttér-információk

Az EU-n belül jelenleg széttagolt és egyenlőtlen védelmet nyújtanak a visszaélést bejelentő személyeknek. Jelenleg csak 10 tagállam biztosít teljes körű védelmet számukra. A többi országban részleges védelmet nyújtanak, amely csak egyes ágazatokra vagy munkavállalói kategóriákra terjed ki.

A Bizottság javaslata a visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló 2014. évi Európa tanácsi [ajánlásra](#) épül, amely azt javasolja, hogy „a tagállamok rendelkezzenek normatív, intézményi és igazságszolgáltatási kerettel, hogy védelmet nyújtsanak azoknak, akik munkaalapú kapcsolataik keretében a közérdeket érő fenyegetésekre vagy kárra vonatkozó információkat jelentenek be vagy tesznek közzé”, valamint meghatározza az államok számára az ilyen keret bevezetésekor vagy felülvizsgálatakor irányadó elveket.

A Tanács az [adózási átláthatóságról](#) szóló 2016. október 11-i következtetéseiben arra ösztönözte a Bizottságot, hogy térképezze fel a jövőbeni uniós intézkedés lehetőségét. A társadalmi szervezetek és a szakszervezetek folyamatosan sürgetik a közérdekből fellépő visszaélést bejelentő személyek védelmére irányuló, uniós szintű jogszabályt.

A 2016. novemberi második éves [Alapjogi Kollokviumon](#), amelynek a „Médiapluralizmus és demokrácia” volt a témája, a Bizottság kötelezettséget vállalt arra, hogy intézkedéseket hoz az újságírók forrásait jelentő visszaélést bejelentő személyek védelmére.

A visszaélést bejelentő személyek védelmének erősítése érvényre juttatja továbbá azt – az [„Uniós jog: jobb eredmények elérése a jobb alkalmazás révén”](#) című 2016. évi közleménybe foglalt – kötelezettségvállalást, miszerint a Bizottság nagyobb hangsúlyt fog helyezni az uniós jog érvényesítésére.

További információk

[Közlemény](#) a visszaélést bejelentő személyek uniós szintű védelmének erősítéséről

[Irányelv](#) az uniós jog megsértését bejelentő személyek védelméről

[Kérdések és válaszok](#)

[Tájékoztató](#)

IP/18/3441

Kapcsolattartás a sajtóval:

[Christian WIGAND](#) (+32 2 296 22 53)

[Melanie VOIN](#) (+ 32 2 295 86 59)

Tájékoztató a nyilvánosság számára: [Europe Direct](#) a [00 800 67 89 10 11](#) telefonszámon vagy [e-mailben](#)

Attachments

[Factsheet on Whistleblower Protection.pdf](#)